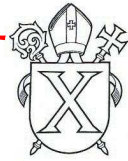

KATEDRÁLNY INFOLIST

7. - 13.9.2009

Liturgický kalendár:

Pondelok	7.9.	Sv. Marka Križina, Melichara Grodzieckého a Štefana Pongrácza, kňazov a mučeníkov	<i>Spomienka</i>
Utorok	8.9.	Narodenie Panny Márie	Sviatok
Streda	10.9.	Sv. Petra Clavera, kňaza	<i>Lub. spom.</i>
Sobota	12.9.	Najsvätejšieho mena Panny Márie	<i>Lub. spom.</i>
Nedeľa	13.9.	24. Nedeľa v Cezročnom období	

Príprava na sviatosť birmovania

V **pondelok, 14. septembra 2009** (t.j. o týždeň) o **19.⁰⁰ hod.** v kancelárii farského úradu bude prvé **stretnutie birmovancov**. Okrem tých, ktorí sa prihlásili, môžu prísť aj tí, ktorí sa ešte neprihlásili a chcú sa pripraviť na sviatosť birmovania.

Ponúkame:

Púť do Levoče

Miestna skupina SSV v Banskej Bystrici organizuje púť do Levoče a Spišskej Novej Vsi dňa 19. septembra 2009. Odchod je autobusom o 6.⁰⁰ spred železničnej stanice. V programe je prehliadka Levoče, kostola sv. Jakuba a púť na Mariánsku horu. O 15.⁰⁰ návšteva kostola Božieho milosrdenstva v Spišskej Novej Vsi spojená s modlitbou korunky Božieho milosrdenstva a sv. omšou. Predpokladaný návrat o 21.⁰⁰ hod. Prihlášky so zálohou 10 € sa prijímajú v predajni SSV na Lazovej ulici do 16.9.2009.

Svätec týždňa

Sv. Košickí mučeníci (zomr. r. 1619)

Pochádzali z rozličných kútov Európy, no spojilo ich nasledovanie Krista nielen v ohlasovaní evanjelia, ale aj v utrpení. Marek Križin, pôvodom Chorvát, študoval teológiu vo Viedni a v Štajerskom Hradci. Bol vysvätený za kňaza a po nejakom čase pôsobil v blízkosti Košíc. Melichar Grodziecki pochádzal zo sliezskeho Tešína. Vstúpil do jezuitskej rehole a bol vysvätený za kňaza. Do Košíc bol poslaný ako misionár a vojenský kaplán. Korene Štefana Pongrácza nájdeme zas v Sedmohradsku. Aj on vstúpil do rehole jezuitov a od roku 1618 pôsobil v Košiciach. On (neskôr aj ďalší dvaja kňazi) bol trňom v oku kalvínskeho kazateľa Alvicziho. Pri obsadení Košíc Bethlenovým vojskom boli všetci traja uväznení a nútení vzdať sa katolíckej viery. Keď to s nimi nešlo ani sľubmi ani zastrášaním, začalo sa mučenie v prítomnosti ozbrojencov a kazateľa Alvicziho. Pichali ich, ťali sekerou a pálili fakľami. Napokon zmučené telá hodili do odpadovej žumpy. Až po nejakom čase sa podarilo dôstojne ich pochovať. Dnes sa ich ostatky nachádzajú v uršulínskom a jezuitskom kostole v Trnave.

ROK KŇAZOV

19.06.2009 - 19.06.2010

Minulú nedeľu sme si všimli kňazstvo vyjadrené v starozákonných knihách.

Dnes si všimneme ako bolo podelené do jednotlivých funkcií.

KŇAZSKÉ FUNKCIE V IZRAELI

Kňaz je predovšetkým človekom svätyne. Ako strážca archy prijíma veriach v Jahveho dome a vedie liturgiu. Jeho hlavnou úlohou je prinášanie obiet. Práve v tejto úlohe sa totiž najviac prejavuje jeho úloha prostredníka. Bohu prináša obeť veriach a veriachim zasa prináša Božie požehnanie. Tak to robil už Mojžiš (Ex 24, 4n) a neskôr Lévi, hlava celého kňazského kmeňa (Dt 33,10).

Po návrate z egyptského otroctva majú kňazi prinášať každodenné obety. Podrobne o tom pojednáva v knihe Exodus kapitola 29. Raz do roka veľkňaz uplatňuje úlohu zvrchovaného

prostredníka, keď koná liturgiu na odpustenie všetkých priestupkov svojho ľudu (Lv 16). Medzi ďalšie kňazské úlohy patrí pomazávanie kráľov, očisťovanie malomocných a žien po pôrode. Okrem týchto kultových úloh sa kňaz venuje službe Slova. Kňazi rozprávajú veriachim o historických udalostiach národa, o Božom pôsobení, zdôvodňujú vieru a odpovedajú na otázky veriachim. Kňaz má poznať Písmo, jeho výklad, sprostredkovať Božiu vôľu, stojac tak neraz aj v úlohe sudcu. Po etape kráľa Dávida však tieto úlohy prechádzajú skôr na prorokov a na synagógy, v ktorých vyučujú laickí zákonníci. Ich autorita v tejto oblasti značne narastá, v dôsledku čoho sa kňazstvo viac koncentruje na svoje rituálne úlohy. V celku sa priebežne dotvárajú akési tri druhy liturgie – domáca, synagogálna a chrámová. V domácej liturgii zastáva kňazskú funkciu otec – hlava rodiny. On vedie modlitby a spevy. Synagogálna liturgia sa zameriava na Božie slovo. Predsedia v nej laici – zákonníci, ktorí čítajú Božie slovo, spievajú žalmy a vysvetľujú Zákon. Kňazom teda ostáva liturgia chrámová. Tá bola totiž najpestrejšia nielen na krásu ale aj na množstvo úloh. Kniha Levitikus veľmi podrobne opisuje postup pri príprave obety a pri samotnom obetovaní. Najdôležitejšie obety boli celostné žertvy. Takáto obeta trvala niekoľko hodín, nakoľko išlo o zabitie býka, rozkúskovanie, rozlievanie krvi, vybratie vnútorností a pod. To všetko bola len príprava. Samotná

obeta spočívala v založení ohňa a spálení býka. Nasledujú obety potravinové, obety z prvotín úrody, kadidlové obety, pokojné žertvy a pod. Okrem pravidelného obetovania jestvujú obety príležitostné, obety za hriech, obety z príležitosti konkrétnych sviatkov a mnohé iné. Okrem samotného prinášania obiet bolo úlohou kňazov a levitov sprevádzať bohoslužbu hudbou a spevom. Už Dávid „rozkázal kniežatám levitov, aby zo svojich bratov ustanovili spevákov s hudobnými nástrojmi, harfami, citarami a cimbalmi, aby sa mohutný hlas radosti vznášal do výsosti.“ (1 Krn 15, 16)

Jednotlivé hudobné nástroje smeli pri bohoslužbách používať iba členovia kňazských tried. A tak sa rozlišovali nástroje kňazské (roh a trúbka) a nástroje levitské (harfa, lýra, sambuka).

Nástrojmi sa ohlasujú sviatky, sprevádzajú sa žalmy a pod. V chráme tak vznikajú rozsiahle zbory a orchestre. Denné žalmy sprevádzalo 12 levitov na citarách, harfách a cimbaloch, stojac na vyvýšenom mieste. Nástroje kňazov sprevádzali obetu, nástroje levitov zas liturgický spev.

Vcelku možno povedať, že kňazstvo starého zákona bolo verné svojmu poslaniu. Liturgia, vyučovanie, redigova-

nie posvätných kníh – to boli služby, ktorými kňazi posilňovali náboženský život ľudu. V priebehu storočí sa v chráme i mimo neho vystriedalo mnoho kňazov a levitov. Konkrétne príklady zo Starého zákona nám však ukazujú, že mnohí z kňazov akosi nedorástli veľkosti svojho povolania. Nachádzame tu totiž aj kňazov tolerujúcich modloslužbu, kňazov vystupujúcich proti prorokom, kňazov ziskuchtivých a vlažných. Hoci sa v posvätných knihách definuje akási čistota, svätosť kňazov, ku ktorej by mali služobníci chrámu smerovať, v praxi je u nich evidentná aj ľudská slabosť a to napriek tomu, že zastávajú posvätnú službu. Hľadaný kňazský ideál sa naplní až príchodom Mesiáša, o ktorom možno povedať v tom najvlastnejšom zmysle slova, že je skutočným, pravým a jediným bezúhonným Kňazom.

Ale o tom až nabadúce.